

Datum: 2026-05-18
Diarienummer: KS-2026-00198

Adressat
Utbildningsdepartementet

Remissvar angående ”Betänkandet En förbättrad elevhälsa” (SOU 2025:113), U2025/02279

Älvsbyns kommun ställer sig positiva till den grundläggande ambitionen av utredningen; att stärka elevhälsans roll i skolan, säkerställa en likvärdig tillgång till elevhälsans professioner mellan elever och skolor samt ett helhetsperspektiv där fokus ska finnas på elevers hälsa, lärande och utveckling. Vi välkomnar även en nationellt framtagna enkät till hälsosamtalen.

Samtidigt ser Älvsbyns kommun ett flertal svårigheter samt risker med att genomföra de centrala förändringar utredningen föreslår i praktiken, speciellt i en mindre kommun som Älvsbyn. Förslaget upplevs inte anpassat för mindre kommuner och de svårigheter detta innebär. Utöver det upplevs fokus till stor del vara på individinsatser och viktiga grupp- och organisationsinsatser tappas bort. Ett arbete som är av största vikt och är värdefullt utifrån ett hälsofrämjande, långsiktigt och relationellt perspektiv.

Utredningen ger förslag om att ”lättare psykiska och fysiska vårdbehov bör hanteras av elevhälsan” för att skapa snabbare insatser på individnivå innan behov blir mer omfattande. Utredningen ger några exempel på vad dessa lättare besvär kan vara. Verkställs detta, är tydliga bestämmelser för när eleven ska hänvisas till och tas emot av sjukvården av största vikt (både med och utan initial kontakt med elevhälsan). Med andra ord behövs en tydlig samverkansbestämmelse över landet mellan kommun och region skapas innan implementering. Detta är viktigt speciellt ur ett barnperspektiv, så att inte de behöver träffa flera olika personer innan de får rätt hjälp, speciellt om besvären är av mer privat karaktär. Finns inte en tydlig bestämmelse, finns även risk att elever i högre grad hamnar mellan stolarna mellan elevhälsa och region, så som det i vården har varit mellan olika vårdnivåer runt om i landet. Detta är av största vikt även kopplat till att ”ett första besök inom 7 dagar” ska vara möjligt att upprätthållas.

Utredningen ger förslag om ”krav på hälso- och sjukvårdskuratorer”. Verkställs detta kommer det finnas ett stort behov av vidareutbildning bland skolkuratorer runt om i landet, något som kommer bli både en kostnadsfråga för kommuner samt en resursfråga under tiden befintliga kuratorer vidareutbildar sig. Utöver detta kommer det finnas ett tydligt behov av digitala alternativ gällande utbildningen samt att denna anpassas utifrån skolkuratorns

Datum: 2026-05-18
Diarienummer: KS-2026-00198

Adressat
Utbildningsdepartementet

uppdrag. Detta behöver finnas som möjlighet inom snar framtid för att kravet ska vara möjligt att uppnå.

Utredningen ger förslag om ”tillgång till elevhälsans professioner vid varje skolenhet”. För en liten kommun som Älvsbyn med flera små skolenheter innebär det utmaningar. Inte minst det faktum att flertalet av elevhälsans professioner redan idag är svåra att rekrytera, speciellt till mindre kommuner. Ett sådant lagkrav, tillsammans med ökade arbetsuppgifter enligt ovan samt nedanstående stycke, kommer att kräva både ökade resurser och samverkan över kommungränser.

Utredningen ger förslag om ”utökade och reglerade hälsobesök samt hälsosamtal” vilket ger möjlighet till att fånga upp en del svårigheter på individnivå tidigare. Samtidigt kommer andra svårigheter bli svårare att upptäcka i ett möte där både elev och vårdnadshavare deltar. Ett exempel på detta är att många elever i äldre årskurser inte vill ha med vårdnadshavare på besök i skolan. Ett gott samspel i besöksrummet blir då svårt att skapa för att prata om svårare saker som exempelvis utsatthet i hemmet, även då vårdnadshavaren lämnat rummet. Älvsbyns kommun vill också väcka frågan kring att både skolläkare och skolsköterska ska vara med under hälsobesök i årskurs ett, är detta en användbar fördelning av resurser då skolläkaren i sådana fall skulle kunna göra dessa besök på egen hand? Utan ekonomiskt stöd från staten riskerar även mindre kommuner en betydande kostnadsökning på grund av ökat personalbehov kopplat till förslaget om ”utökande och reglerade hälsobesök samt hälsosamtal”. Den tidigare nämnda svårigheten med rekrytering till mindre kommuner kommer även innebära att lagförslaget blir svårt att uppfylla.

Utredningen ger förslag om ”en samordnande funktion” inom elevhälsan för att skapa förutsättning för viktig koordinering mellan olika instanser. Då Älvsbyns kommun har flera mindre skolenheter blir förslaget om en samordnande funktion på vardera skolenheten svårt att verkställa. Älvsbyns kommun ser därför att funktionen gärna kan organiseras på rektorsområdesnivå.

Sammanfattning: Älvsbyns kommun delar utredningens mål att stärka elevhälsan och förbättra samverkan. Samtidigt ser vi ett tydligt behov av:

- Att tankegång utifrån ett mindre-kommuns perspektiv också tas med i betänkandet, inklusive de svårigheter det innebär att genomföra dessa förslag i praktiken hos dessa kommuner.
- Vikten av att grupp- och organisatoriska insatser fortsatt ses som viktiga och prioriteras.

Datum: 2026-05-18
Diarienummer: KS-2026-00198

Adressat
Utbildningsdepartementet

- Tydliga bestämmelser behövs gällande när vårdbehov hör till elevhälsan och när den hör till regionen, innan eventuell implementering.
- Att se över resursfördelning samt vårdnadshavarnas deltagande i hälsobesök
- Ekonomiskt stöd från staten efterfrågas och behövs för att kunna möta ökade krav på resurser, utbildning och samverkan.
- Digitala och anpassade alternativ till vidareutbildning kopplat till krav om hälso- och sjukvårdskuratorer.
- Viss flexibilitet gällande organisering av elevhälsans professioner krävs. Detta så att möjlighet finns att samordna dessa över flera skolor för mindre kommuner om ”en förbättrad elevhälsa” ska kunna implementeras och genomföras.

Yttrandet fastställs efter föredragning av elevhälsochef Frida Johansson och tillförordnad skolchef Jesper Lindkvist.

Johan Dahlgvist
Kommunstyrelsens ordförande

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: Johan Dahlqvist

Datum: 2026-05-18 14:08

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

3FBF0E40DE99415307C7BD194C35292AC718FBB25987AAEE52AD4152A4299122